Vasárnapi gondolatok
2020. 09. 03.
Évközi 22. vasárnap

Olvasmány: Jer 20,7-9

7Rászedtél, Uram! S én hagytam, hogy rászedj.
Erősebb voltál nálam és legyőztél.
Nevetségessé váltam napról napra:
Aki csak lát, mind kicsúfol.
8Ahányszor csak beszélek, azt kell kiáltanom,
azt kell hirdetnem: "Erőszak! Romlás!"
Az Úr szava így mindennap
gyalázatomra vált és csúfságomra.
9Már azt gondoltam: Nem törődöm vele,
nem beszélek többé a nevében.
De ilyenkor mintha tűz gyúlt volna szívemben,
és átjárta minden csontomat.
S ha megfeszítettem erőmet, hogy ellenálljak,
belefáradtam és nem tudtam elviselni.

Jeremiás próféta lelki tusakodása az Úr szolgálatával szemben. Mert sok megaláztatást, verést, kalodába zárást kellett elszenvednie prófétai működése következtében. Csak együttérzésünk merülhet föl e sorok olvastán, és elismerésünk a helytállásért.
Csak ne olvassunk a hivatkozott szöveg elé vagy mögé! Mert nagyon ügyes kivonat a fönti rész. Hiszen előtte-mögötte istentelen felfogású sorokat olvasunk: pusztítás, bosszúállás, erőszak az Úr nevében. Kár.

Lecke: Róm 12,1-2

Istennek tetsző élet

1Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok. 2Ne hasonuljatok a világhoz, hanem gondolkodástokban megújulva alakuljatok át, hogy felismerjétek, mi az Isten akarata, mi a helyes, mi a kedves előtte és mi a tökéletes.

Testünket nem kell áldozatul adni Istennek. Tőle kaptuk; mit kezdene vele? Számunkra viszont ez a vélt áldozat csupán szenvedést okozna.
Egyebekben: Ámen.

Evangélium: Mt 16,21-27

Az első jövendölés a szenvedésről

21Ettől kezdve Jézus jelezni kezdte tanítványainak: Jeruzsálembe kell mennie, sokat kell szenvednie a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól,

megölik, de harmadnap feltámad. 22Péter félrevonta, és szemrehányást tett neki ezekkel a szavakkal: "Isten mentsen, Uram! Ilyesmi nem történhet veled." 23Megfordult és rászólt: "Távozz tőlem, sátán! Botránkoztatsz, mert nem arra van gondod, amit az Isten akar, hanem arra, amit az emberek akarnak."

[1]A fönti rész azután következik, hogy Péter Messiásnak nevezi Jézust. Talán éppen azért közli most Jézus a rá váró sorsot, hogy kijózanítsa tanítványait a politikai messiásvárás gondolatából.
Ennél a „jövendölésnél" azért álljunk meg egy percre! E felsorolásban bizonyára vannak történetileg hiteles elemek, de igen valószínű, hogy ezeket a húsvét utáni prédikációk során tették úgymond teljessé, a szenvedéstörténet összefoglaló vázlatává. Az evangélistáknak állandó törekvései voltak a Jézus-történeteket csodákká színezni. Itt Jézus csodás jövőbelátását mutatták be.
A „kell" itt nem isteni elrendelés, hanem annak a szükségszerűségnek a kifejezése, hogy ebben a világban egy jézusi programmal fellépő embernek szükségképpen bele kell ütköznie a politikai és vallási hatalom ellenállásába, megtorló intézkedéseibe.
A „feltámad" szó is érdemel figyelmet. Az itt előforduló görög ige: *egeiró*. Jelentése: fölébreszt, felkölt; helyreállít, felállít; fölépít, felbuzdít, fölizgat, feltüzel, fölingerel (Soltész-Szinyei: Ógörög-magyar szótár); (fektéből) felállít, felkelt; előállít, feltámaszt; feláll, előáll; felébred, feltámad (Varga: Újszövetségi görög-magyar szótár). Vegyük észre: a feltámadás csak az egyházi kiadványban jelenik meg.
Ne értékeljük túl e szót! A legtöbben neveltetésünknél fogva a feltámad szót is misztikus tartalommal föltöltve fogjuk fel. Ugye szokatlan, ha ezt mondjuk helyette: talpra áll, vagy fektéből felkel, vagy fölébred? Pedig mondhatjuk, hiszen az alkalmazott szó csak később kapott csodás tartalmat.
És ugye nem ítéljük el Pétert? Mert melyikünk nem ezt tette volna az ő helyében?
A 23. vers egy kész dráma! A Békés-Dalos fordítás elképesztően dramatizál: Takarodj előlem, sátán![2] Holott a helyes fordítás:

> Eredj a hátam mögé, sátán. Kelepce vagy nekem, mert nem az Isten, hanem az ember dolgain jár az eszed.

Tehát: egyrészt sem a „takarodj", sem a „távozz tőlem" nem megfelelő fordítás, másrészt jézusidegen tartalmat hordoz. Jézus ugyanis – a stílustól most eltekintve – nem elküldte magától tanítványát, hanem oda rendelte, ahová való: mögéje. Ugyanis nem előtte járásra hívta barátait, hanem követésére, mögötte járásra.
Továbbá: nem jó a „terhemre vagy" és a „botránkoztatsz" fordítás sem, hiszen nem erről van szó, hanem arról, hogy a péteri gondolkodás kelepce, csapda az isteni útról való letérés kísértésében.
S még tovább: a fönti (hivatalos) fordítás utolsó sora mögött – talán nem is olyan nagyon rejtőzve – megbújik a páli megváltástan kiszolgálása: hogy Isten akarta a kereszthalált. Ami – észrevesszük? – istenkáromlás.

---

[1] Felhasználtam Gromon András: Jézus evangéliuma Márk tolmácsolásában c. művét is. Elpídia Kiadó, Bp., 2003. 120-122.
[2] Elgondolhatjuk: ha még napjainkban is ilyen önkényesen lehet – egyházi jóváhagyással! – fordítani a Bibliát, mennyire szabadnak érezhette magát a kezdetekben egy fordító, sőt másoló is!

Az önmegtagadás

[24]Ezután Jézus így szólt tanítványaihoz: "Aki követni akar, tagadja meg
magát, vegye keresztjét és kövessen. [25]Aki meg akarja menteni életét,
elveszíti, aki azonban értem elveszíti, az megtalálja. [26]Mi haszna van az
embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja? Mit is
adhatna az ember cserébe a lelkéért? [27]Eljön ugyanis az Emberfia Atyja
dicsőségében, angyalai kíséretében, és megfizet mindenkinek a tettei
szerint.

Miután Jézus fölkészítette tanítványait várható szenvedéseire, barátait követésére szólítja fel.
Tagadja meg magát. A legvalószínűbb értelmezés: mindazt tagadja meg önmagában, ami a Jézus-követést akadályozza.
A kereszt a kivégzőeszköz, melyet sokszor az elítélt vitt a vesztőhelyre. Itt azt jelenti, hogy tanítványainak készeknek kell lenniük a vértanú-halálra.
A 25. versben az „értem” érdemel néhány szót. Jézus nem a maga dicsőségét kereste, hirdette, hanem az Atyát akarta megmutatni, tehát itt az „értem” szó téves áthagyományozás lehet; helyette az „evangéliumért” (jó hírért) szó állhatott.
A 26. vers kissé primitív; valószínűleg betoldás.
A 27. vers pedig biztosan az: Jézus visszautasította az ítélkezést; később miért lenne kész erre? És mi szükség lenne rá, hiszen ott van az Atya? Egyébként eléggé fenyegetően hangzik. Nem lehet egyéb, mint a korra jellemző apokaliptikus mondás.

Istenem!
Gondolkodjunk el a fönti rész első két versén (Mt 16,24-25)!
Kis (kijigazítással) életprogramunk kell(ene) legyen.